

Ik sta op een strand. Het zou Oostende kunnen zijn. In mijn armen een baby. Die huilt. De baby bloedt uit drie wonden. Ik weet dat de baby dit niet zal overleven en denk: dan gooi ik het kind zo meteen in zee. Het is heel vroeg in de ochtend, er zijn geen mensen. Als de baby zijn of haar laatste adem uitblaast, voel ik hoe zwaar het lichaam in mijn armen wordt. Dodenpop.

Even later ben ik op de bovenste verdieping van een flatgebouw en kijk uit over, ja, het is Oostende. De zee, overal de zee. Nu is de dag begonnen, er lopen en fietsen mensen, de terrassen worden uitgezet. Ik heb het lijk niet in zee gegooid, het ligt nog steeds in mijn armen, ik draag het met me mee als een log pak vlees. Ik frommel het in een ontluchtingsschacht. Als ik wegloop, hoor ik een bons. Een doffe bons, zou een slechte schrijver zeggen. Waarna iets over ontzetting, of angst.

Dit is een *Netflix Original*. De verhaallijn is eenvoudig, maar de gebeurtenissen hebben iets zompigs. Om de tien minuten wordt er een shot vanuit de lucht genomen: we zien eindeloze landschappen / hallucinante steden / de zee / een oceaan, van boven; en daar, beneden, leven wij, de personages. Een van die personages ben ik.

De roman die ik nu schrijf, ontsnapt me.

Ik zou eraan gewend moeten zijn: alle boeken die ik hiervoor probeerde te schrijven, en die ik voltooide, deden hetzelfde. Spar-

telen, als duivels in een wijwatervat. Toch is de wanhoop, hoewel niet nieuw, totaal. Nooit zal ik het boek, dat in mijn hoofd, in mijn *verbeelding*, als een stralende vuurbal hoog aan de hemel hangt, de zon jaloers makend, schrijven.

Dit boek is niet-stralend. Het is geen vuurbal. Het is een homp aan elkaar geklonterde modder. Het hangt niet stil aan de hemel, niet meer, het komt met achthonderdvijftig kilometer per uur op me af en verplettert me.

Ik schrik wakker en zit in een Boeing 737 van Transavia.

Die is op weg naar Praag. We hangen boven Duitsland, vermoed ik. Ik hoop dat ik niet heb gesnurkt.

Voorafgaand aan elke vlucht neem ik me voor om te waken, om eindelijk eens de hele vlucht bewust mee te maken. Vervolgens zak ik meestal net na het opstijgen weg, lekker. Je wordt gewiegd in een ding, zo groot dat je er niets van hoeft te verwachten, als een baby in een kinderwagen, het enige dat je kunt doen is loslaten, laat het los.

Zie je? Los.

Toen ik begon met schrijven, ging het me gemakkelijk af. Ik schreef een boek en nog een boek en, kom, nog een boek. Daarna werd het moeilijker. Van het ene moment op het andere leek alles wat ik op papier wilde zetten futiel.

Waarom zou ik, na mijn gewone werk, overdag, op kantoor, naar huis gaan en daar, alweer aan een bureau, mijn uren verknoeien aan het *maken* van boeken? Waarom? En vooral: voor wie?

Plotseling leek het schrijven van een nieuw boek me een absurde bezigheid. Je kunt net zo goed in een enorm groot ding van ijzer en kunststof stappen dat je met een snelheid van achthonderdvijftig kilometer per uur, *door de lucht, stel je dat eens voor*, naar je plaats van je bestemming brengt.

Wat is mijn plaats van bestemming?

Ik ben onderweg naar Praag. In Praag staat een appartementengebouw waarin ik woon. Aan de rand van Praag staat een kantoorgebouw waarin ik veertig uur per week werk. Toch is dat niet het antwoord op de vraag. Die vraag is: Wat is mijn plaats van bestemming? Waar hoor ik thuis?

Begin een coherent verhaal tegen me te vertellen en ik val binnen drie minuten in slaap. Maak me wakker en begin opnieuw te vertellen. Ik sta op. Ik sla je neer. Laat me met rust met je verhalen.

Vera zegt: 'Je schrijft omdat je niet zo goed kunt ademen.'

Mijn vader is dood, na bijna drie weken bezig te zijn geweest met sterven, eerst in het ziekenhuis in Weert, daarna thuis.

Het is niet wereldschokkend, heel veel mensen hebben het meegemaakt. Eerst is iemand er, dan gaat hij voetje voor voetje, of heel snel, dat kan per geval verschillen, richting de grens en dan is hij er niet meer. *That's all, folks.* Niets aan te doen, gewoon doorlopen.

Alles wat er gebeurt nadat iemand is gestorven, is zo vreemd dat het je onmiddellijk bekend voorkomt. Natuurlijk, *zo hoort het.*

Mijn vader is een man zonder biografie. Een biografie veronderstelt opmerkelijke gebeurtenissen, in positieve of negatieve zin. Het leven van mijn vader verliep zonder rimpels, vlak voor zijn dood scheidt hij daar een zekere trots in – iets wat ik met huiver en bewondering bezie.

Tot mijn vader op zijn sterfbed ligt, beschouw ik hem als onsterfelijk. Hij was er, was er altijd al geweest, zal er altijd zijn:

hij onttrekt zich aan de tegenwoordige en zeker aan de verleden tijd. Hij is mijn vader in een eeuwig uitgerekt, onsterfelijk en helaas oneindig durend heden.

Ouders van geliefden en vrienden sterven en ik zie het verdriet om hen heen. Van buitenaf, ik kan het niet navoelen, ik kan het niet voelen. Ik zal het nooit hoeven te voelen, denk ik jarenlang, mijn ouders zijn er voor altijd. Mijn ouders zijn, in alle zwaarte, altijd in mijn leven aanwezig.

De laatste jaren van zijn leven is mijn vader, zwakker geworden na een longontsteking en een opname voor een hartkwaal, niet te genieten. Hij weigert min of meer het huis te verlaten. Mijn ouders komen bijna nergens meer, hun wereld krimpt tot een verschrompelde appel – en als die appel per ongeluk beweegt, begint mijn vader te mopperen. Ik denk dat mijn moeder het er soms moeilijk mee heeft, en tegelijkertijd bevat haar deze kleine, veilige wereld – ook zij is niet iemand die droomt van verre reizen of onbekende horizonten.

Mijn vader rookt tot hij ongeveer vijftig is. Niet soms, maar de hele dag, van kort na het ontwaken tot vlak voor het slapen. 's Ochtends hoor ik eerst hoe hij aan het touwtje van het licht, dat in het midden van het bed langs de muur naar beneden hangt, trekt. Klik. Dan hoor ik het geknerp van zijn aansteker. Ik probeer tot vijf te tellen. Bij drie begint hij meestal te hoesten. Hard en diep, alsof zijn binnenste naar buiten wil.

Van het ene moment op het andere stopt mijn vader. Hij zal nooit meer roken.

Ik verzet me, ook nu nog, tegen zijn gelijkmoedigheid, die ik saaiheid noem. Zijn saaiheid houdt hem zesentachtig jaar op de rails. Of op de weg. Hij is een degelijke chauffeur die elk risico

mijdt. Menno Wigman schrijft in 'Levensloop' over zijn vader: 'Hij stierf / zoals hij in zijn Opel reed: beheerst, / correct, zijn ogen dapper op de weg.' Mijn vader houdt zijn ogen niet zozeer dapper op de weg, hij kijkt recht voor zich uit, beducht voor elk moment opduikend gevaar: het is er, het hoeft zich alleen nog te manifesteren – en dat kan elk moment gebeuren.

Een boek over een dode vader. Waarom zou ik dat schrijven? Omdat hij op 14 juli 2019 is gestorven en ik nu, in december 2019 en verder, verder, 2020 en 2021 in, nog op zoek ben naar mijn gevoelens over zijn dood? Mijn vader is dood en ik heb geen idee hoe ik me voel.

Ik kan niet zeggen dat ik verdrietig ben.

Wat ik wel kan zeggen: ik heb geen vaste grond onder mijn voeten. Mijn hele leven tot nu toe zweef ik, beweeg ik me zonder wortels over de wereld – en één van de twee personen die me dat gevoel heeft ingeprint, is dood: hij is de afwezigheid van hetgeen altijd afwezig is geweest.

Dat is een teveel aan afwezigheid.

De herinneringen aan mijn vader lijken op een heelal. Heel ver van elkaar af zweven planeten, brokken puin, kometen, sterren, zwarte materie, in een onverbreekelijke, niet in één oogopslag te doorschouwen constellatie.

Het kost me moeite om de afstand van het ene object naar het andere te overbruggen, er is te veel leegte, en overal is er geruis. De herinneringen aan mijn vader zijn de stilte van een na veel onzichtbare explosies tot bijna zelfgenoegzame stilstand gekomen heelal.

Een heelal dat straks, nog steeds zonder geluid, zal imploderen en verdwijnen, tot een zwart gat zal samenklonteren. Van zwarte gaten heb ik geen verstand. Misschien omdat ik er al in zit. Of er een ben.

Mijn vader maakt nasi met saté, op zondag. De saté rijgt hij niet aan stokjes, hij braadt losse dobbelsteentjes varkensvlees en overgiet die vlak voordat hij ze opdient met pindasaus. Ik ben gek op die saté, ik vind hem lekkerder nog dan de nasi met zuur, gebakken uitjes en een ei. Als het vlees op is, schraap ik met mijn lepel tot het laatste restje saus is verdwenen. Mijn vader zegt dat het eten dat je thuis maakt honderd keer lekkerder is dan dat in een restaurant. In een restaurant kun je niet maken wat je thuis kunt maken, zegt hij.

Ik ben, sinds hij dood is, verlamd.

Het is hetzelfde gevoel dat ik had tijdens de achttien jaar dat ik in het ouderlijk huis woonde. Ik kan nergens heen. Ik weet me geen raad en zie geen uitweg. Ik word almaar zwaarder, een steen die door de wereld heen kan zakken, een steen die alleen door het heelal zweeft. Als een voorzichtige hond cirkel ik om mijn eigen innerlijk heen. Snuffel wat. Probeer te ruiken wat er binnen in me is. Als er iets is. Mijn lichaam is voorlopig de ideale gevangenis. Het ondoordringbare fort om een hoeveelheid zwarte materie die ik niet actief durf te maken.

Een steen die alles wat in de buurt komt, opslorpt en aan stukken rijt.

Activiteiten die ik me niet kan voorstellen samen met mijn vader te doen.

Een roadtrip maken.

Restaurantbezoek.

Bordeelbezoek.

Museumbezoek.

Een gesprek voeren.

Standpunten uitwisselen zonder halverwege debiel te worden van het eeuwige 'doe maar gewoon', 'stel je niet aan'.

Ik kan me niet voorstellen dat ik samen met mijn vader ergens ben zonder dat hij na een uur, of eerder, aangeeft dat hij naar huis wil.

Mijn vader heeft een enkelvoudige opvatting over kunst. Die moet laten zien wat er is. Het liefst zo duidelijk en herkenbaar mogelijk. Geen abstracte kunst, geen experimenteel toneel, geen muziek die piept en knarst, geen boeken met onduidelijkheden erin, geen gedoe of vuiligheid op de televisie en in de bioscoop. Je moet *gewoon* doen. Wie niet gewoon doet, stelt zich aan. Het allerergste is: een aansteller zijn. Als ik literatuur begin te lezen op mijn veertiende laat ik me in met aanstellers, volgens hem.